

Partnerstvo roditelja i škole

Murić, Martina

Master's thesis / Diplomski rad

2016

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Pula / Sveučilište Jurja Dobrile u Puli**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:137:632862>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-26**

Repository / Repozitorij:

[Digital Repository Juraj Dobrila University of Pula](#)

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti

MARTINA MURIĆ

PARTNERSTVO RODITELJA I UČITELJA
Diplomski rad

Pula, studeni, 2016.

Sveučilište Jurja Dobrile u Puli
Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti

MARTINA MURIĆ

PARTNERSTVO RODITELJA I UČITELJA
Diplomski rad

JMBAG:0303028776, redoviti student

Studijski smjer: Integrirani preddiplomski i diplomski studij

Predmet: Obiteljska pedagogija

Znanstveno područje: Društvene znanosti

Znanstveno polje: Pedagogija

Znanstvena grana: Obiteljska pedagogija

Mentor: prof. dr. sc. Jurka Lepičnik Vodopivec

Pula, studeni, 2016.

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

Ja, dolje potpisani _____, kandidat za prvostupnika _____ ovime izjavljujem da je ovaj Diplomski rad rezultat isključivo mogega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima te da se oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio Diplomskog rada nije napisan na nedozvoljen način, odnosno da je prepisan iz kojega necitiranog rada, te da ikoji dio rada krši bilo čija autorska prava. Izjavljujem, također, da nijedan dio rada nije iskorišten za koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanovi.

Student

U Puli, _____, _____ godine

IZJAVA o korištenju autorskog djela

Ja, _____ dajem odobrenje Sveučilištu Jurja Dobrile u Puli, kao nositelju prava iskorištavanja, da moj diplomski rad pod nazivom

_____

_____ koristi na način da gore navedeno autorsko djelo, kao cjeloviti tekst trajno objavi u javnoj internetskoj bazi Sveučilišne knjižnice Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli te kopira u javnu internetsku bazu završnih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice (stavljanje na raspolaganje javnosti), sve u skladu s Zakonom o autorskom pravu i drugim srodnim pravima i dobrom akademskom praksom, a radi promicanja otvorenoga, slobodnoga pristupa znanstvenim informacijama.

Za korištenje autorskog djela na gore navedeni način ne potražujem naknadu.

U Puli, _____ (datum)

Potpis

_____

SADRŽAJ

1. UVOD.....	7
2. PARTNERSTVO I/ ILI SURADNJA.....	8
3. POVIJESNI PREGLED PARTNERSTVA RODITELJA I UČITELJA	9
4. ULOGA RODITELJA U ODGOJU DJETETA	11
5. STILOVI SUVREMENE OBITELJI	12
6. OD MODERNIH DO VITALNIH OBITELJI	14
7. ULOGA UČITELJA U ODGOJU I OBRAZOVANJU DJETETA.....	15
8. RAD S RODITELJIMA.....	17
9. PARTNERSTVO RODITELJA I UČITELJA KROZ VRIJEME	17
10. UOBIČAJENI OBLICI PARTNERSTVA S RODITELJIMA	19
11. OBLICI RADA/ PARTNERSTVA	20
11.1. Individualni (pojedinačni oblici rada).....	20
11.2. Skupni modeli suradnje	22
11.2.1. Skupno informiranje	22
11.2.2. Grupni razgovori s roditeljima.....	22
11.2.3. Roditeljski sastanci.....	23
11.3. Dodatni oblici partnerstva s roditeljima	24
11.3.1. Pedagoške radionice s grupama roditelja	24
11.3.2. Predavanja za roditelje	25
11.3.3. Korištenje tehnologije u komunikaciji s roditeljima.....	26
12. KORACI PREMA KVALITETNOM PARTERSTVU RODITELJA I UČITELJA	26
13. PROBLEMATIKA SURADNJE RODITELJA I UČITELJA	27
13.1. RAZLIČITA PERCEPCIJA ISTE STVARI.....	28
13.2. OSJETLJIVOST NA OCJENE	28
13.3. RAZLIČITA ISKUSTVA RODITELJA I UČITELJA	28
14. OPHODENJE UČITELJA S ZAHTJEVNIM RODITELJIMA.....	29
14.1. Primjeri zahtjevnih roditelja	29
15. EDUKACIJA UČITELJA ZA SURADNJU S RODITELJIMA	30
16. ISTRAŽIVANJE	31
16.1. Cilj i zadaci istraživanja.....	31
16.2. Instrument i sudionici istraživanja	31
16.3. Rezultati i rasprava.....	33
16.4. Zaključak istraživanja	45
17. ZAKLJUČAK	46
18. LITERATURA	47
19. PRILOZI.....	48

SAŽETAK.....	52
ABSTRACT.....	52

1. UVOD

Tema ovog diplomskog rada je *Partnerstvo roditelja i učitelja*. Partnerstvo „igra“ veliku ulogu u postizanju uspjeha djeteta te o njegovom cjelovitom razvoju. Partnerski odnosi između roditelja i učitelja su vrlo bitni jer se kvalitetno partnerstvo očituje kroz postizanje dobrih rezultata djeteta u odgojno- obrazovnom procesu.

U ovome radu pokušavamo objasniti sam pojam partnerstva te kako partnerstvo roditelja i učitelja ima veliku važnost još od samih početaka odgojno- obrazovnog procesa. Također, govorimo o važnosti obitelji kao zajednice, odnosno samih roditelja, ali i o važnosti učitelja u životu djeteta. Partnerstvo se očituje na različite načine koje smo detaljnije razradili u diplomskom radu. Uvođenjem tehnologije u nastavni proces, javlja se i moderniji način komuniciranja roditelja, koristeći se pritom, internetom. Naravno, javljaju se različite prepreke uspješnom partnerstvu, ali isto tako, neki autori iznose ideje o unaprjeđenju i poboljšanju partnerstva roditelja i učitelja. Prepreke se javljaju zbog različitog shvaćanja problematike neke stvari, odnosno, različitosti mjesta promatranja nekog problema. Najbitnije je da se prilikom pojave neslaganja, odmah reagira i traži najbolje moguće rješenje, sve u interesu djeteta.

Vrlo je važna edukacija za roditelje, kako bi se upoznali s funkcioniranjem škole i zadacima učitelja, koja bi im omogućila lakše shvaćanje nekih zahtjeva koje učitelji postavljaju djetetu ili samom roditelju.

U ovom diplomskom radu analizirat ćemo provedeno istraživanje na temu *Partnerstvo roditelja i učitelja*. Cilj istraživanja bio je dobiti uvid u uspješnost partnerstva roditelja i učitelja te stupanj njihove komunikacije u svrhu postizanja što boljih rezultata djeteta. U diplomskom se radu osvrćemo na razvoj partnerstva od samih početaka odgojno-obrazovnog rada pa sve do danas, ali i na ono što se očekuje u skoroj budućnosti. Važno je napomenuti da su provedena razna istraživanja na sličnu temu koja spominjemo u radu te je zanimljiva usporedba odgojno-obrazovnog rada, odnosno, partnerstva roditelja i učitelja nekada i danas.

2. PARTNERSTVO I/ ILI SURADNJA

Za početak bitno je razjasniti značenje pojma partnerstva i suradnje te vidjeti jesu li ta dva pojma usko vezana ili znače nešto posve različito. Dok su se mnoga istraživanja temeljila na tome postoji li suradnja između roditelja i učitelja, u članku, Od nijeme potrebe do partnerstva između obitelji i škole (1996, str. 84-85), Dubravka Maleš, spominje kako su se Gordon (1969), Van der Eyken (1983.) i Pugh i De'Ath (1989) bavili pitanjima mogućih uloga roditelja u odgojno obrazovnoj ustanovi. Na temelju analize 130 engleskih odgojno obrazovnih ustanova Pugh i De'Ath (1989) su izradile sljedeću klasifikaciju mogućih uloga roditelja u ustanovi:

1. Nesudjelovanje - roditelji se aktivno ne uključuju u rad pa autori govore o aktivnom nesudjelovanju (žele se odmoriti od djeteta, nemaju vremena i sl.) i pasivnom nesudjelovanju (žele sudjelovati, ali se osjećaju nesigurnima jer misle da to djeca ne žele, depresivni su, slabo znaju jezik i sl.)
2. Potpora - vanjskim aktivnostima pružaju potporu i pomažu radu ustanove.
3. Sudjelovanje - roditelji su fizički uključeni u rad ustanove bilo kao pomagači (pri odlasku na izlet i sl.) ili kao učenici (uče o razvoju djeteta, o ciljevima ustanove, odgoju, sudjeluju u različitim radionicama i sl.)
4. Partnerstvo - roditelji i ustanova ulaze u poslovni odnos koji karakteriziraju zajedničke namjere, obostrano poštovanje, želja za dogovaranjem.
5. Kontrola - roditelji sudjeluju u donošenju i provođenju odluka i suodgovorni su za rad ustanove.

Maleš (1996) piše kako moramo biti svjesni važnosti međusobnog poštovanja i razumijevanja između roditelja i učitelja te govori kako teoretičari sve češće u svojim radovima inzistiraju na važnosti uspostavljanja partnerskih odnosa kao pretpostavci uspješne suradnje. Stoga Maleš (1996) navodi sljedeće: „*Za partnerstvo općenito možemo reći da predstavlja poslovni odnos između dvaju ili više sudionika prema zajedničkom cilju. Međutim, partnerstvo između roditelja i odgajatelja trebalo bi biti mnogo više od poslovnog odnosa, ono treba uključivati uzajamno poštovanje, dijeljenje informacija, osjećaja i vještina, dogovaranje, zajedničko odlučivanje i priznavanje individualiteta obitelji.*“

Sama definicija partnerstva, koje koristi Maleš, u članku, prema Home School Links (1992) je sljedeća: „*Partnerstvo je ugovorni odnos i kao takav pretpostavlja da učitelji*

i roditelji imaju jasna međusobna očekivanja. Kao posljedica takvog stava u nekim je školama prihvaćeno kao svakodnevna praksa da roditelji i ustanova potpisuju ugovor o suradnji, gdje se navode međusobna prava i obveze, što se može shvatiti kao put "razvijanja prijateljskog profesionalnog partnerstva" .

Što se tiče pojma suradnje, u članku, autorica Maleš (1996) piše da se u našoj zemlji najčešće koristi termin "suradnja obitelji i škole" ili "suradnja s roditeljima" - bez obzira na to radi li se o formalnim ili neformalnim oblicima komuniciranja. Pritom se pod suradnjom roditelja i učitelja najčešće misli na proces međusobnog informiranja, savjetovanja, učenja, dogovaranja i druženja, a radi dijeljenja odgovornosti za dječji razvoj u obitelji i školi. Iz toga proizlazi da je cilj suradnje roditelja i odgajatelja dobrobit djeteta.

3. POVIJESNI PREGLED PARTNERSTVA RODITELJA I UČITELJA

Francuski pedagog Michel Eyquem de Montaigne (1533-1592) kritizirao je nedostatke roditeljskoga i školskog sklada; Nikola Gučetić (1549-1610) hrvatski pedagogijski klasik, u svom djelu Upravljanje obitelji – Governo della famiglia ističe zahtjev da djecu u školi treba odgajati u ljubavi i disciplini, uz suradnju s obiteljima. Stjepan Ilijašević (1814-1903), hrvatski pedagog, očekivao je mnogo od učitelja te, između ostaloga, navodi zahtjev da učitelj djeluje i izvan škole, da sudjeluje u cjelokupnom životu oko sebe te da surađuje s obiteljima učenika; hrvatski pedagog Milivoj Gabelica održao je brojna predavanja za roditelje ističući važnost njihove suradnje sa školom. (Dumbović, 2004)

Jan Amos Komensky (lat. Comenius, 1592-1670), češki i moravski pedagog, raspravlja o odnosu škole i obitelji. U svom najpoznatijem djelu Velika didaktika ističe kako je dokazano da rajске biljčice, kršćanska mladež, ne mogu rasti poput šume, nego da je potrebna njega te da se treba dobro razmisliti tko je za tu njegu zadužen. Svakako je najprirodnije da su to roditelji, koji su i začetnici života, ali njima se ipak kao pomoć pridružuju učitelji. Komensky (1900)

O suradnji roditelja i učitelja piše i Makarenko (1888-1939) u djelu Knjiga za roditelje, u kojemu na vrlo privlačan i poučan način prikazuje postupke i načela obiteljskog odgoja. O partnerstvu roditelja i učitelja te o njihovom odnosu Makarenko piše: "Umjesno je postaviti ovakvo pitanje: tko odgaja i obrazuje – obitelj ili škola? I

sasvim je pogrešno odgovoriti i obitelj i škola. A tako se obično odgovara. U tom slučaju treba djelomično izmijeniti pitanje: tko treba preuzeti glavnu ulogu – obitelj ili škola? Ja se sad mnogo bavim ovim pitanjem. Bio sam u mnogim obiteljima i u mnogim školama i uvidio sam da nema jedinstvenog gledišta o ovom pitanju. Ja gotovo da nisam čuo da roditelji kažu: „Mi trebamo odgajati i obrazovati svoje dijete, zašto se škola miješa?“ Nisam čuo da pedagog kaže: „Škola treba odgajati i obrazovati, zašto se obitelj miješa?“ Obično su pedagozi govorili ovako: „Mi smo škola, a vi ste roditelji, zašto ne odgajate svoju djecu?“ Roditelji govore obratno: „Mi smo dali djecu u školu, neka ih škola odgaja i obrazuje, to joj je zadaća.“ Ispada tako da ni škola, niti obitelj ne žele uzeti stvar u svoje ruke. Naprotiv, svaka komponenta ovog para stara se da svali teret na drugoga. Tako je na riječima. A na djelu je čak ovako. Pretpostavimo da učenik slabo uči. Učitelj poziva roditelje i traži od njih da poduzmu neke mjere. To znači da pedagog misli: „Ja raspoložem s malo odgojnih i obrazovnih mogućnosti, a obitelj ih ima više.“ Makarenko (1948,255-256) Svoja razmišljanja Makarenko završava potrebom “saveza” između roditelja i učitelja te potrebu uspostave partnerskih odnosa.

Utemeljitelj hrvatske i bugarske pedagogije te cjelokupnoga pedagogijskog sustava – pisac prve hrvatske psihologije Stjepan Basariček (1848-1918), primjećuje, odnosno upozorava na to da roditelji imaju najveću ulogu u odgoju djece. Znajući i ističući da roditelji daju temelj cjelovitom odgoju, zaključuje kako je potrebno uspostaviti suradnju između škole i roditeljskog doma. Basariček (1869)

Potrebu suradnje škole i roditeljskog doma posebno je isticala i Milka Pogačić (1860-1936), poznata hrvatska učiteljica i spisateljica. Ona od učitelja traži da osim s učenicima rade i s narodom. Na njezinu inicijativu, učiteljski zbor Više djevojačke škole, kućanskoga smjera, u Zagrebu odlučio je 1910. godine svakog mjeseca prirediti jedan roditeljski sastanak. Prvi roditeljski sastanak održan je 5. ožujka 1910. Na tom je roditeljskom sastanku Milka Pogačić naglasila kako je takav rad nužan uvjet uspješnog odgoja. O suradnji roditelja i škole Milka Pogačić ističe: “I nema sumnje, da je takav složan zajednički rad ne samo koristan, nego i apsolutno nužan. Ta mi radimo s dvije strane na jednom velikom djelu. Kad bih ja gospođama preporučila dvije krojačice, koje će sašiti jednu haljinu i rekla da se te krojačice niti ne poznaju, kamoli da se dogovaraju što će i kako će sašiti, nego da lijepo pograbe tkaninu svaka sa svoje strane pa reži i šivaj kako svaka hoće – znam da bi mi se reklo – molim vas ovim krojačicama povjerite vi svoju tkaninu, mi vam zahvaljujemo.

Ali i mi radimo na jednoj takvoj haljini, samo što je ona vrednija od svih drugih. To je haljina u koju treba da se obuče duša vašeg djeteta. Pa ako nije moguće da dvije krojačice bez dogovora, bez da se poznaju, bez da jedna brine što druga radi, ne mogu sašiti jedne haljine, onda je još manje moguće, da će roditelji i učitelji uspjeti u tome ako rade bez dogovora, ako se ne viđaju i ne poznaju.“ Dumbović (1979)

Posebnu važnost uskom partnerstvu roditelja i učitelja pridaju brojne alternativne škole – škole Celestina Freineta, škole Marije Montessori, waldorfske škole, Jena plan (Matijević, 2001) koje nude različita organizacijska rješenja i zadatke suradnje. Te su škole nastale i razvijaju se kao zajednica roditelja i učitelja, što je vidljivo u djelatnostima navedenih škola. Roditelji i učitelji zajedno odlučuju o bitnim pitanjima organizacije škole. Jedni i drugi imaju vrlo važnu ulogu u odgoju djeteta te o donošenju važnih odluka po pitanju obrazovanja djeteta.

4. ULOGA RODITELJA U ODGOJU DJETETA

Roditelji imaju neizmjerljivo važnu ulogu u odgoju svojega djeteta. Roditeljski dom i obitelj su izvor svakog oblika odgoja. Kao što navodi Rosić (2005), u svojoj knjizi *Odgoj, obitelj, škola*, da su roditelji prvi i najznačajniji te najodgovorniji odgajatelji djeteta te da učinkovitost u odgojnom djelovanju ovisi o raznim čimbenicima, kao što su: odnosi koji vladaju među roditeljima, struktura obitelji, zrelost roditelja, stil odgoja, ozračje u obitelji, obiteljska ljubav, razumijevanje djeteta, autoritet roditelja, pedagoška kultura roditelja te primjena načina, metoda i sredstava odgojnog rada.

Papa Pio XII. dao je vrlo jednostavnu i preciznu definiciju odgajanja: *„Umjetnost odgajanja zapravo je umjetnost prilagođavanja. Treba se prilagoditi dobi, temperamentu, sposobnostima, potrebama i opravdanim težnjama onih koje odgajamo. Treba se prilagoditi svim okolnostima vremena i mjesta, prilagoditi se i ritmu općeg napretka čovječanstva.“*

Biti roditelj je težak zadatak. Nitko se ne rađa s određenom sposobnošću da odgaja. Odgoj se uči. Roditelji moraju biti vrlo oprezni prilikom odgajanja jer njihovi postupci mogu pozitivno, ali i negativno utjecati na ponašanje djeteta. Poticanje i ohrabrivanje djeteta će se pozitivno odraziti na djetetovo ponašanje, dok će se omalovažavanje i vrijeđanje manifestirati kroz djetetovo agresivno i neprihvatljivo ponašanje.

5. STILOVI SUVREMENE OBITELJI

Rosić (2005) u svojoj knjizi piše o stilovima obitelji te kaže da se s obzirom na autoritet roditelja prema njihovoj djeci i prema nizu odgojnih postupaka koje roditelji koriste, u suvremenoj obitelji, mogu izdvojiti tri stila obitelji :

1. Autoritarni stil

Nalazimo tragove patrijarhalne obitelji, obitelji u kojoj dijete ne može doći do izražaja zbog autoritarnog vladanja roditelja. Najčešće je otac „glava“ obitelj, a djeca i majke, nemaju pravo glasa. U takvih roditelja djeca su obično tiha, mirna, povučena, odnosno „pretjerano dobra“, a izvan kuće iskazuju se češće na negativan način, kroz maltretiranje vršnjaka i mlađih od sebe te postaju odgojni, pa i socijalni problem.

Karakteristike roditelja:

- vrlo strogi i zahtjevni roditelji,
- disciplinu ostvaruju prijetnjama i kaznama,
- pokazuju malo topline prema djetetu,
- cijene poslušnost, poštovanje autoriteta i tradiciju,
- komunikacija je jednosmjerna, ne objašnjavaju svoje odluke.

Djeca takvih roditelja su vrlo povučena, nedostaje im spontanosti, vrlo su nesigurna, djevojčice nemaju dovoljno motivacije za uspjehom, dok dječaci postaju vrlo agresivni.

2. Popustljivi (pedocentristički) stil

Dijete je isključivi centar obitelji kojem se svi podređuju, udovoljavaju njegovim željama, hirovima i zahtjevima. Zbog pretjerane slobode djeteta roditelji ne odgajaju dijete već dijete odgaja roditelje. Djetetu roditelji moraju pomoći da izgradi sebe, ono mora biti vođeno, da se ne bi osjećalo izgubljeno. Njemu je potreban određeni autoritet.

Karakteristike roditelja:

- roditelji su jako usmjereni na dijete, udovoljavaju im u svemu,
- pokazuju puno topline i pozitivnih osjećaja,
- nemaju nikakvih zahtjeva prema djetetu, sve mu dopuštaju.

Pokraj takvih roditelja dijete je u osnovi pozitivno, vrlo raspoloženo, no nedostaje mu osjećaj odgovornosti pa postaje impulzivno i sklono agresivnosti ako ne dobije ono što hoće.

3. Demokratski (Autoritativni) stil

Roditelji prihvaćaju stavove i mišljenja svoje djece polazeći od toga da je svako ljudsko biće individua koju treba poštivati. Roditelji malo govore, a više pokazuju djetetu vlastitim ponašanjem. Oni se pred djetetom ponašaju prirodno; smiju se, pjevaju, razgovaraju mirnim, ali kada je potrebno i povišenim tonom, ne ustručavajući se priznati kada su pogriješili ili kad nešto ne znaju. Dijete to vidi, osjeća i duboko doživljava. Dijete treba biti vođeno na putu do odrastanja s pravom mjerom autoriteta i slobode.

Karakteristike roditelja:

- pokazuju toplinu i brigu za dijete,
- zahtjevi prema djetetu su primjereni dobi i sposobnostima, ili nešto iznad toga,
- komunikacija je dvosmjerna: pitaju dijete za mišljenje i vode računa o njegovim osjećajima,
- objašnjavaju svoje odluke.

Djeca koja odrastaju u takvim obiteljima su samopouzdana, samostalna, imaju sposobnost samokontrole i motivirana su za rad.

Prema Miljević-Riđički, R. i suradnicima (2003.), postoji još jedan stil odgoja, a to je indiferentni stil koji opisuje roditelje na sljedeći način:

- roditelji zaokupljeni sami sobom,
- ne zanima ih previše što se događa s djetetom,
- izbjegavaju dvosmjernu komunikaciju,
- ne da im se baviti djetetom.

Djeca koja su odgajana tako su promjenjivog raspoloženja, nemaju kontrolu nad svojim ponašanjem, ne pokazuju interes prema školi, često je napuštaju i skloni su delinkvenciji.

Lacković – Grgin (1982) je, tijekom svojih višegodišnjih istraživanja ustanovila, koristeći se pritom i upitnikom o postupcima roditelja u nekim tipičnim situacijama interakcije s djecom, da su uspjeh i motivacija za učenje u djece iz obitelji s autoritativnim (demokratskim) vodstvom značajno veći nego u obiteljima s

autoritarnim, popustljivim ili indiferentnim stilom odgoja. (Dakako, na stil obiteljskog odgoja utječe i obrazovanje roditelja – što im je razina obrazovanja viša, to više koriste demokratski stil.) Također, djeca iz demokratski vođenih obitelji su socijalno zrelija, prihvaćenija od strane vršnjaka, i sklonija suradnji.

Djeca iz obitelji u kojima vlada emocionalna povezanost imaju razvijeno samopouzdanje i bolje se prilagođuju zahtjevima škole. S druge strane, djeca koja ponavljaju razred češće su iz obitelji u kojima roditelji u svojim odgojnim postupcima pretežno primjenjuju fizičko kažnjavanje, a i međusobni odnosi su im opterećeni verbalnim i fizičkim obračunima.

Roditelji uspješnih učenika više s njima sudjeluju u zajedničkim aktivnostima, više ih potiču, vjeruju im i pokazuju više ljubavi; manje su strogi i restriktivni, potiču pozitivne stavove prema učiteljima, školi i intelektualnim aktivnostima, a djeca više prihvaćaju njihove standarde i životne vrijednosti.

Tzv. Poticajna odgojna orijentacija (poticanje na rad i rezultate, zajedničko provođenje vremena i poučavanje djece raznim korisnim stvarima i sl.) pospješuje ambicioznost, motive postignuća i, općenito, aktivan odnos prema okolini – za razliku od represivne odgojne orijentacije (fizičko kažnjavanje i kažnjavanje uskraćivanjem djeci značajnih stvari, nedostatak nježnosti).

6. OD MODERNIH DO VITALNIH OBITELJI

Tijekom godina javile su se mnoge revolucije koje su donijele značajne promjene kako u tehnološkom pogledu, tako i u društvenim promjenama, što se isto tako odrazilo i na funkcioniranje obitelji. Obitelj se razvija i prilagođava svim društvenim promjenama. Upravo stoga što je obitelj nerazdvojiv dio društva i nemoguće ju je objašnjavati izvan njegovog konteksta. Elkind (1995) navodi kako su od otprilike druge polovine 20. stoljeća intenzivne promjene u načinu doživljavanja svijeta oko sebe promijenile američko društvo i restrukturirale američke obitelji. Iako autor govori o američkom društvu, te su promjene prepoznatljive i u našem, hrvatskom društvu i obitelji.

7. ULOGA UČITELJA U ODGOJU I OBRAZOVANJU DJETETA

Nakon obitelji, odnosno roditelja, učitelj ima bitnu ulogu u odgoju djeteta. Učiteljeva zadaća je formirati funkcionalnu i cjelovitu osobu, no da bi to postigao, on sam mora biti kompetentan i voljan u potpunosti biti predan procesu odgoja i obrazovanja djeteta. Za dobar i kvalitetan rad važno je formirati jednu kompaktnu cjelinu te im omogućiti rad i razvoj u ugodnom radnom okruženju, a to je razred.

U eri informacijskog i tehnološkog napretka jedan od najtežih poslova modernog doba je odgoj djece. Premda se u osnovi tijekom stoljeća nije posebno promijenio, promijenile su se okolnosti što se itekako odrazilo na uvjete u kojima se odvija odgoj i obrazovanje.

Škuto, M., u članku pod nazivom Partnerstvo škole i obitelji – temelj dječjeg uspjeha navodi misli raznih teoretičara. Stoga piše da Eccles i Harold (1993.), smatraju da je jedna od temeljnih učiteljskih zadaća u partnerskim odnosima obitelji i škole stvaranje ozračja potpore i međusobnog poštovanja ali i niz drugih aktivnosti kao što su: praćenje napredovanja i ponašanja učenika, otkrivanje uzroka mogućeg neprihvatljivog ponašanja, djelovanje u skladu s odgojno-obrazovnim ciljevima škole i nastave, identificiranje problema učenika i sl. To uključuje međusobno pružanje neposredne pomoći djeci u rješavanju problema i neuspjeha u učenju, stalna suradnja s drugim učiteljima, stručnim suradnicima u ustanovi i izvan nje, te građenje »mostova« koji povezuju ustanovu s neposrednom lokalnom zajednicom. Navodi kako mnoge od tih zadaća učitelj nije u mogućnosti uspješno obaviti sam, pa je stoga usmjeren na stalnu suradnju s roditeljima ili skrbnicima svojih učenika. Uspostavljanje kvalitetne suradnje s roditeljima/skrbnicima preduvjet je za pomoć učenicima koji imaju teškoće u području odgoja i obrazovanja. Učitelj mora znati prepoznati probleme u razredu kod pojedinih učenika. Isto tako, u članku piše kako Ljubetić (2005, 185.) naglašava: „*Posljednjih desetljeća učiteljsko se zanimanje značajno promijenilo i od suvremenog se učitelja očekuje spremnost i spretnost u prepoznavanju i adekvatnom odgovaranju na specifične potrebe svih čimbenika odgojno-obrazovnog procesa*“.

Kako su škole dobile nove funkcije, tako je i sam učitelj dobio nove uloge. One se odnose na inventivne, kreativne i odgovorne stručnjake. Uvođenjem informacijske tehnologije u odgojno- obrazovni proces podrazumijevaju se novi oblici suradnje, odnosno interakcije između učenika i učitelja. Isto tako se traži timski (ekipni) rad, što znači da treba uspostaviti nove oblike komunikacije u školi. Promjene su jasno vidljive, a učitelj mora pratiti svaku od njih kako bi uspješno provodio odgojno- obrazovni proces.

Brojni autori navode vrlo brojne i heterogene uloge suvremenog učitelja, a uloge su sljedeće:

- poučavanje učenika u svrhu stjecanja znanja, vještina i razvoja sposobnosti (obrazovanje učenika); uloga *obrazovatelja*,
- poučavanje učenika u svrhu usvajanja ili promjene vrijednosti, stavova i navika (odgajanje učenika); uloga *odgajatelja*,
- sudjelovanje u procesima razvoja škole, odnosno u razvoju procesa obrazovanja i odgoja, zajedno s ostalim članovima obrazovne organizacije, inspektorima, savjetnicima i stručnjacima iz razvojnih službi; *razvojna* uloga.

Kako pišu Stevanović i Ajanović (1997) : „*U tradicionalnoj školi nastavnik je bio medijator, posrednik između nastavnih sadržaja i učenika. On je bilo isključivi organizator odgojno- obrazovnog procesa, a odnosi na relaciji nastavnik- učenik bili su zasnovani na hijerarhijskim razlikama. Učenik je bio u poziciji objekta i podređenog položaja.*“

Pred suvremenim nastavnikom (učiteljem) stoji dugačak popis zadataka koje treba realizirati, a to su :

- novi nastavni sadržaji,
- nove nastavne strategije (oblici, metode, sredstva),
- nova uloga učenika,
- korištenje raznovrsnih izvora znanja,
- osposobljavanje učenika za permanentno obrazovanje.

8. RAD S RODITELJIMA

Rosić (2005) piše da sustavna suradnja obitelji i škole doprinosi stvaranju jedinstvenog stila odgojnog rada koji proizlazi iz zajedničkih ciljeva, interesa i potreba. Učenici opažaju suradnju njihovih učitelja i roditelja koja je temeljena na njihovom razvitku, pa se ovisno o doživljaju kvalitete te suradnje u njima razvija osjećaj dužnosti da postižu rezultate u skladu sa svojim mogućnostima, aspiracijama i uvjetima.

Obitelj i škola ne mogu promatrati dijete samo kroz rezultate već se dijete promatra kao cjelina, kroz sva moguća područja napredovanja.

Temeljna zadaća škole je približiti roditelje odgojnom radu s djecom te ih uputiti na pravilan i kvalitetan rad s djetetom kod kuće.

Rad s roditeljima organiziran na bilo koji način, poseban je i zahtijeva od organizatora (škole, razrednika, učitelja, pedagoga...) prije svega sustavno stručno i znanstveno pristupanje postavljenim zadacima, dobro poznavanje zadataka škole, obrazovne razine roditelja, dosadašnje tradicije u suradnji s roditeljima, njihovih mogućnosti... *U radu s roditeljima, kao odraslim osobama, treba voditi (uz ostalo) računa o njihovoj životnoj dobi i iskustvima – andragoška (uz pedagošku i psihološku) komponenta.*

9. PARTNERSTVO RODITELJA I UČITELJA KROZ VRIJEME

Partnerstvo predstavlja zajedničko djelovanje i pregovaranje koje je usmjereno prema nalaženju rješenja, odnosno novog, zajedničkog polazišta. Partnerstvo ne postoji kada su glasovi povišeni, a ljudi uzbuđeni i ljuti. Ona također ne postoji kada se ljudi povuku, postanu pasivni ili se učestalo vraćaju na prijašnje probleme. Nasuprot tome, suradnja postoji kada je prisutno poštovanje koje se očituje u slušanju, želji za razumijevanjem, prihvaćanju promjena, drugačijih gledišta, novih aktivnosti i sl.

Autori različito definiraju cilj partnerstva roditelja i učitelja, jedna od definicija je sljedeća: "Roditelji i učitelji surađuju za dobrobit djeteta, a cilj je stvaranje povoljnih uvjeta u školi i obitelji za njegov cjelokupni razvoj. Roditelji i učitelji bi trebali uspostaviti dijalog koji će dovesti do izrade projekta razvoja i napredovanja svakog pojedinog učenika.

Zajedničkom aktivnošću oni trebaju pridonijeti:

- boljem školskom uspjehu učenika,
- buđenju zanimanja roditelja za odgoj,
- boljem razumijevanju školskog rada,
- obrazovanju roditelja za odgojnu funkciju,
- boljoj komunikaciji i interakciji između učenika, roditelja i učitelja,
- većoj povezanosti škole i šire društvene zajednice. Maleš (1994, 17)

Suradnja škole i obitelji, odnosno učitelja i roditelja, može biti tradicionalna i partnerska. Na koji će se način ona ostvariti i odvijati, ovisi o zakonskim propisima, školskom ozračju, individualnim osobinama učitelja i sociodemografskim i psihosocijalnim obilježjima roditelja.

Istraživanja Miljević-Riđički (2009) te Pahić, Miljević-Riđički i Vizek Vidović (2010) ukazuju na to da u Hrvatskoj i dalje prevladava tradicionalan oblik suradnje, u kojemu je odgovornost za obrazovanje djece prepuštena školi. Izravnu uključenost roditelja u život škole ne očekuju ni učitelji ni roditelji. Ciljeve rada određuje škola i tek ponekad o tome obavještava roditelje. Odgojno-obrazovne planove izrađuju učitelji, kulturalne razlike često se zanemaruju, a komunikacija s roditeljima relativno je rijetka, orijentirana na pojedinačne probleme i pretežno ju inicira škola. Drugim riječima, uloga škole je dominantna.

Partnerski odnos, s druge strane, naglašava važnost suradnje učitelja i roditelja u obrazovanju i socijalizaciji djece, poštivanje kulturalnih razlika, te značajnost različitih perspektiva za stvaranje pozitivne klime za učenje. Komunikacija između dviju strana je česta, uloge su jasne i podržavajuće, a odgojni ciljevi i planovi rada zajednički određeni. (<http://www.istrazime.com>)

10. UOBIČAJENI OBLICI PARTNERSTVA S RODITELJIMA

Najuobičajeniji oblik suradnje s roditeljima u Hrvatskoj su roditeljski sastanci, na kojima se raspravljaju pitanja od interesa za sve roditelje, a mogu se organizirati i radionice na različite teme. Roditelji ne bi trebali biti pasivni primatelji informacija tijekom roditeljskih sastanaka, nego bi ih se trebalo potaknuti na aktivno sudjelovanje, razmjenu iskustava i dogovor o načinu uključivanja u život škole. Roditeljski bi sastanak trebao biti takav da potiče roditelje i na druge oblike suradnje, da uvide korist koju od toga imaju i da se u školi ugodno osjećaju. Iz tog razloga, informacijama o uspjehu, izostancima i problemima učenika kao pojedinca nije mjesto na roditeljskim sastancima.

O takvim, odnosno o osobnijim stvarima, raspravljati se može na individualnim razgovorima roditelja s učiteljem (stručnim suradnikom, ravnateljem), što je također uobičajen oblik suradnje. Pismene poruke roditeljima također se koriste, a kao njihova prednost navodi se to da na najmanju mjeru svode mogućnost pogrešnog razumijevanja obavijesti koje učitelj želi prenijeti roditeljima. Pismene je poruke dobro koristiti, primjerice, kao oblik edukativnih materijala ili formalnih informacija za roditelje (prijepis ocjena, informacije o izletu i slično). (<http://www.istrazime.com>)

Za razliku od prošlih vremena, kada su roditelji bilo vrlo distancirani od škole i nastavnika, ali i obrnuto, u današnjem suvremenom i sve više demokratskom društvu roditelji žele i mogu dati svoj doprinos u konstrukciji kurikula usmjerenog na dijete. Naime, oni žele sudjelovati u odlučivanju, planiranju, realizaciji i evaluaciji školskog rada te svojim aktivnim uključivanjem u školu istodobno postaju i odgovorni za ono što se u njoj događa. (Maleš, 1992)

Dakle, ono što je bitno drugačije u odnosu na prošla vremena jest to što roditelji više ne prepuštaju svu ulogu odgoja i obrazovanja unutar škole isključivo nastavnicima, već stvaraju svoje vlastite zahtjeve i očekivanja prema učiteljima i cjelokupnom školskom osoblju želeći tako uspostaviti partnerske odnose pomoću kojih će moći, u suradnji s ostatkom školskog kolektiva, adekvatno kontrolirati i

usmjeravati rast i razvoj vlastitog djeteta. U svakom slučaju, za mnoge je roditelje polazak djeteta u školu, bez obzira koliko ona bila kvalitetna, lijepo, ali i teško iskustvo. Naime, roditeljima je u tom, pa i daljnjem periodu, potrebno postati sigurnima kako je njihovo dijete u školi sretno, sigurno i dobro zbrinuto, odnosno da uz znanje koje dobiva, također dobije i sve one ostale vrijednosti koje su mu potrebne da se osjeća prihvaćeno te da u takvom okruženju što bolje razvije sebe kao osobu. (Kosić, 2005, 227- 234)

11. OBLICI RADA/ PARTNERSTVA

Rosić (2005) sve oblike rada s roditeljima dijeli u dvije skupine. Prvoj skupini pripadaju *individualni (pojedinačni) oblici rada*, a drugoj skupini pripadaju *skupni oblici rada*.

11.1. Individualni (pojedinačni oblici rada)

Partnerstvo s roditeljima temelji se na informiranju. Individualno informiranje je takav oblik suradnje kad učitelj razgovara s jednim ili oba roditelja samo jednog djeteta. Tako se ostvaruje mogućnost međusobnog informiranja o djetetu i školi.

Za individualne razgovore s roditeljima razrednik se mora posebno pripremiti kako bi pred roditelje istupio profesionalno i argumentirano te ostavio dojam da doista želi pomoći intelektualnom i emocionalnom rastu i razvoju djeteta. To znači da razrednik ne može roditelju samo reći da djetetu nešto dobro ide, a nešto ne. Roditelj od razrednika ne očekuje samo informaciju o trenutačnom stanju u dnevniku. Želi čuti više o svom djetetu, o tome što bi trebalo učiniti da se stanje poboljša. (Rađenović, Smiljanić, 2007)

Isto tako, ocjene može pokazati bilo koji učitelj, stručni suradnik, a jedino razrednik ima najcjelovitiju sliku o određenom učeniku na osnovi koje može savjetovati roditelje kako postići željene ciljeve. U takvoj situaciji razrednik preuzima ulogu svojevrsnog savjetovatelja. Za uspješno savjetovanje, uz dobra teorijska predznanja, potrebna je dugogodišnja praksa, životno iskustvo, ali i neka pravila. (Rađenović, Smiljanić, 2007)

Javlja se pitanje: „Što dobivamo individualnim razgovorom?, Tko dobiva?“ na koje je vrlo jednostavno dati odgovor. (Rosić, 2005)

Individualni razgovori su prigoda za učitelja da osobno upozna roditelja, njegove stavove i mišljenja vezana uz razvoj djeteta, da sazna uvjete djetetova razvoja u obitelji što pridonosi boljem razumijevanju njegova ponašanja i reagiranja u školi te još mnogo drugih stvari koje su važne za uspješan rad s djetetom. Isto tako, individualni razgovori pridonose tome da roditelj bolje upozna svoje dijete. Individualni razgovori mogu se provoditi neposredno, odnosno „licem u lice“, ali i posredno kroz mišljenje skupine nastavnika, drugih učenika, postignutih rezultata rada, dopisivanjem i slično. Prednost individualnih informacija je u neposrednosti kontakta koji omogućava bolju komunikaciju i rješavanje eventualnih poteškoća, ali je nedostatak u vremenskoj neekonomičnosti (dugo traju, treba puno vremena za svakog roditelja).

U odnosu na mjesto komunikacije roditelja i nastavnika individualno informiranje može se ostvariti kroz (Vizek- Vidović i suradnici, 2014) :

1. individualne razgovore roditelja s učiteljom,
2. posjet učitelja domu učenika,
3. pismene poruke roditeljima (individualne ili bilteni informacija).

1. Uobičajeno je da učitelj, prvenstveno razrednik, odredi dane kad može primiti roditelje učenika na razgovor – o osobnijim stvarima nego što je to moguće na roditeljskom sastanku. U neke se škole uvodi *dan otvorenih vrata* kad roditelji mogu doći, savjetovati se s razrednikom, ali i s ostalim učiteljima – koji im tada također trebaju biti na raspolaganju.

2. Zadnjih se godina ovaj oblik partnerstva poprilično prorijedio, pogotovo u velikim gradovima. S druge strane, u privatnim i alternativnim, ali i školama u manjim mjestima, partnerstvo s roditeljima se njeguje, no u današnje vrijeme to je prava rijetkost.

3. Pisane će poruke na najmanju mjeru svesti mogućnost pogrešnog razumijevanja obavijesti što ih učitelj ponekad želi prenijeti roditeljima.

Najčešći modeli komunikacije roditelja i škole u našim školama su (Kosić, 2009, 227-234):

- individualne informacije,
- roditeljski sastanci.

Najčešće se ostvaruje u školi u točno određeni dan i vrijeme za informacije, rjeđe pismeno, a najrjeđe posjetom roditeljskog doma. Iako posjet roditeljskom domu ima

niz prednosti zbog nedostatka sigurnosti i osposobljenosti nastavnika rijetko se koristi.

11.2. Skupni modeli suradnje

11.2.1. Skupno informiranje je takav model kada su istovremeno prisutni roditelji grupe učenika, cijelog razrednog odjela ili čitave škole. Rosić (2005), u svojoj je knjizi naveo neke prednosti i nedostatke ovog oblika suradnje. Kao prednost naveo je to što veliki broj roditelja može biti informiran ili sudjelovati u razgovorima te da takvi razgovori pružaju mogućnost roditeljima da se međusobno upoznaju, da jedni na druge utječu. Što se tiče nedostataka ovog modela suradnje, piše da je glavni nedostatak što se istovremeno kontaktira s velikim brojem roditelja među kojima postoje velike razlike u godinama, obrazovanju, navikama, odnosu prema djeci, uvjetima u kojima žive, poslu koji obavljaju te da su roditelji najčešće pasivni slušatelji.

11.2.2. Grupni razgovori s roditeljima ostvaruju se kada postoje slični problemi ili teme koji povezuju roditelje. Mogu se ostvariti u različitim oblicima: na nivou cijele škole, razrednog odjela, smjena rada, programa, iskazanog interesa od strane roditelja, učenika ili škole. Grupni razgovori s roditeljima imaju informativnu i savjetodavnu ulogu. Na njima se razgovara o konkretnom problemu, izmjenjuju se iskustva, roditelji su puno aktivniji jer ih je manje u skupini. Rosić (2005) u svojoj knjizi navodi nekoliko pozitivnih učinaka ovog oblika rada s roditeljima:

- Omogućava konkretan razgovor o problemu koji je zajednički za sve roditelje (razredni odjel) koji su prisutni ili za njihovu djecu. Može se otvoreno razgovarati, veće je međusobno povjerenje i razumijevanje.
- Roditelji izmjenjuju svoja iskustva, a to može biti mogućnost rješavanja njihovih problema jer utvrđeno je da roditelji lakše prihvaćaju savjet drugog roditelja koji ima prethodno iskustvo u podizanju djeteta, nego od stručnjaka koji taj problem poznaje samo u teoriji.
- Vrijeme koje su roditelji izdvojili za suradnju sa školom vrlo su efikasno iskoristili.

- Roditelji su znatno aktivniji jer ih je manje u skupini pa mogu doći do izražaja.

Slijedeći skupni model suradnje su roditeljski sastanci koji su jedan od najčešćih oblika suradnje s roditeljima.

11.2.3. Roditeljski sastanci su jedan od oblika suradnje između roditelja i škole u skupnom modelu suradnje. Najčešće se održavaju posebno za svaki razredni odjel, iako se u praksi koriste i zajednički roditeljski sastanci kada se radi o temi koja je zajednička za više razrednih odjela. Da bi roditeljski sastanci bili efikasni potrebno ih je dobro pripremiti, a ta priprema obuhvaća (Rosić, 2005):

- planiranje vremena,
- određivanje teme,
- metode, sredstva,
- osiguranje prostorija s dovoljnim brojem sjedala,
- donošenje zaključaka putem dijaloga s roditeljima.

Roditeljski se sastanak održava, u prosjeku, četiri puta na godinu, a po potrebi i češće. Zakon o osnovnom školstvu propisuje osnivanje vijeća roditelja, kao savjetodavnog tijela u koje se bira predstavnik roditelja iz svakog odjela. Mandat i čestinu održavanja sastanaka propisuje statut škole.

Iako je to najčešći oblik suradnje, nije i najdjelotvorniji. Kako pišu Rađenović i Smiljanić (2007) u knjizi Priručnik za roditelje: *„Često je to za roditelje događaj na koji se, barem u početku, redovno odzivaju najviše iz osjećaja odgovornosti, a manje zbog stvarnog zanimanja za te susrete. Postupno se dolasci prorjeđuju, a razredniku je sve neugodnije kad vidi pred sobom mali broj uvijek istih roditelja.“*

Roditeljski se sastanci odvijaju bez prisutnosti učenika, a to učitelju omogućuje da se približi roditeljima u odgojno-obrazovnim problemima njihove djece, te da stvori pozitivno pedagoško ozračje i da roditelji budu uključeni u rasprave.

Kako pišu, Vizek- Vidović, Vlahović- Štetić, Rijavec, Miljković, u knjizi Psihologija obrazovanja: *„Na roditeljskim se sastancima raspravljaju pitanja od interesa za sve roditelje, kao grupu. To su informacije s učiteljskih vijeća, upoznavanje sa školskim planovima i obvezama učenika, opće informacije o uspjehu i napredovanju razrednog odjela, dogovori za različite zajedničke akcije i slično. Na roditeljskim sastancima nema razgovora o uspjehu, izostancima i drugim problemima*

učenika kao pojedinca, jedino u pisanom obliku. Jedna od glavnih uloga roditeljskog sastanka je poticanje roditelja na ostale oblike suradnje, da uoče korist koju imaju od toga. Također, važno je napomenuti da se mogu organizirati razne radionice na različite teme.“

11.3. Dodatni oblici partnerstva s roditeljima

11.3.1. Pedagoške radionice s grupama roditelja

Ovaj oblik partnerstva s roditeljima pokazao se kao jedan od najuspješnijih. Na početku školske godine anketom treba utvrditi zainteresiranost roditelja za takvu vrstu edukacije, ponuditi im teme koje će se obrađivati tijekom godine i utvrditi plan održavanja. (Rađenović, Smiljanić, 2007) Naravno, treba brinuti o pravilnom rasporedu održavanja radionica kako ne bi došlo do zasićenja, te slabe zainteresiranosti roditelja.

Što se tiče odabira tema o kojima će se raspravljati na radionicama, učitelj ih određuje uz pomoć stručnog suradnika koji ima dovoljno iskustva u tom području. Na samom početku provođenja pedagoških radionica (Rađenović, Smiljanić, 2007), dobro je da stručni suradnik provede njih nekoliko, kako bi učitelj stekao sigurnost i s lakoćom krenuo u provođenje istih.

Pedagoške radionice se mogu organizirati i na roditeljskim sastancima i zajednički s učenicima što pojačava odgojne učinke i razvija kvalitetniju komunikaciju u trokutu učenik- učitelj- razrednik. (Rađenović, Smiljanić, 2007)

Pedagoška radionica je oblik grupne interakcije s kružnom komunikacijom. (Rađenović, Smiljanić, 2007) Na takvim radionicama roditelji i učitelji izmjenjuju vlastite ideje, surađuju, prenose vlastita iskustva kojima se potiče osjećaj pripadnosti, zajedništva te sigurnosti.

Komunikacija mora biti višesmjerna, a središnji dio pedagoške radionice uvijek je aktivnost. Radionica se sastoji od:

- uvodnog dijela- upoznavanja,
- središnjeg dijela- teme radionice,
- završnog dijela- cjelina se zaokružuje,
- evaluacije- vrednovanja. (Rađenović, Smiljanić, 2007)

Također postoje načela ili pravila pedagoške radionice, a to su:

- Načelo slobode – Tko ne želi sudjelovati, kaže Dalje.
- Načelo tolerancije – Čujmo jedni druge! Premda različiti, svi smo jednako važni.
- Načelo diskrecije – Sve što ovdje govorimo, ostaje ovdje.
- Načelo podrške i poštovanja – Bez podrugivanja i omalovažavanja! Ovdje smo zato da si damo podršku i razumijevanje. (Rađenović, Smiljanić, 2007)

Nakon svake provedene radionice potrebno je sažeti bitne zaključke. Vrlo je bitno procijeniti efikasnost pedagoških radionica tako da se izrade evaluacijski listići koje roditelji popunjavaju. Tako se dobiva uvid u smisao provođenja takvih radionica.

Nakon roditeljskog sastanka ili pedagoške radionice zapisnik treba upisati u dnevnik rada kao i roditelje koji su prisustvovali. (Rađenović, Smiljanić, 2007)

11.3.2. Predavanja za roditelje

Kako je pokazala dosadašnja praksa, predavanja za roditelje vrše se najčešće za vrijeme roditeljskih sastanaka. Predavanja mogu biti vezana uz društvenu i javnu djelatnost škole, ali mogu biti i početak sustavnog osposobljavanja roditelja za suradnika škole. Ako je predavanje organizirano za roditelje jednog razrednog odjela, tada je vođa tih predavanja razrednik tog odjela, a ako je uključeno više razrednih odjela, vođa je najčešće stručni suradnik, tj. pedagog.

Neke od tema koje se obrađuju na predavanjima za roditelje, a predaju ih učitelji :

- Uspješno učenje i svladavanje građiva, te komunikacija roditelja i djece
- Razvoj samopouzdanja u djece, agresivnost, ovisnosti, promjene i način ponašanja u pubertetu, profesionalna orijentacija, zdravstvena skrb za učenike (Rađenović, Smiljanić, 2007)

Predavanje treba biti konkretno i ne predugo – najviše 30-ak minuta. Poslije svakog predavanja, roditeljima treba omogućiti da dobiju odgovore na postavljena pitanja te da izraze svoja mišljenja i stavove.

Na početku prvoga razreda najčešće se predavanja organiziraju u suradnji sa školskim liječnikom i djelatnikom prometne policije. Školski liječnik upoznaje roditeljima sa svim aspektima zdravstvene zaštite djece tijekom školovanja (cijepljenja, sistematski pregledi, pregledi zuba) i dati im korisne savjete u vezi s prehranom, odmorom i čuvanjem mentalnog i tjelesnog zdravlja. Djelatnik prometne policije upozorit će roditelje na primjereno ponašanje djece u prometu, te kako im

vlastitim primjerom to pokazati. (Rađenović, Smiljanić, 2007) Za takva predavanja roditelji pokazuju interes te uvijek rado sudjeluju na istim.

Još jedna od vrlo bitnih tema za predavanje za roditelje javlja se u četvrtom razredu kad se organizira škola u prirodi. Razrednik roditelje upoznaje s ciljem takve nastave, a isto tako je korisno uključiti i predstavnika agencije- organizatora koji može dati dodatne informacije o tome kamo se ide, koji će sadržaji učenicima biti ponuđeni u radno i slobodno vrijeme, koje su obveze agencije, a koje roditelja i slično. Razrednik upoznaje roditelje s planom i programom rada za svaki dan i svaki predmet, za slobodno vrijeme i sva mjesta koje će učenici posjetiti. (Rađenović, Smiljanić, 2014) Tako dolazi do međusobnog povjerenja učitelja i roditelja te se lakše postižu odgojni i obrazovni efekti rada.

11.3.3. Korištenje tehnologije u komunikaciji s roditeljima

Posljednjih nekoliko godina partnerstvo roditelja i učitelja ostvaruje se i na novije, odnosno modernije načine, koristeći se e-mailom, sms-porukom, web-stranicom. (Tavas i Bilač, 2010, 31)

Napredak tehnologije omogućio je da se partnerstvo roditelja i učitelja održava na taj način. Naravno, ovakav način komuniciranja, ne smije zamijeniti razgovor „licem u lice“. Zbog užurbanog načina života, tehnologija nam olakšava mnoge stvari i ušteduje nam vrijeme, ali nikako ne smijemo dopustiti da ona bude glavna sprega između roditelja i učitelja, već roditelji i učitelji moraju to biti sami, bez posrednika.

12. KORACI PREMA KVALITETNOM PARTERSTVU RODITELJA I UČITELJA

U Priručniku za profesionalni razvoj učitelja razredne nastave pišu kako je vrlo važno da učitelj promovira partnerstvo s roditeljima (obiteljima) i pruža niz prilika kako bi se roditelje uključilo kroz razne projekte i aktivnosti u učenje i razvoj djece. Ističu da dobar učitelj uključuje roditelje u zajedničko donošenje odluka vezanih uz razvoj, učenje i socijalni život djeteta. Važno je da učitelj obavještava roditelje o zahtjevima kurikuluma kako bi zajedno s roditeljima pomogao djetetu u učenju i razvoju. Da bi postigao dobre uspjehe u radu s djecom, ali i poboljšao partnerstvo s roditeljima, učitelj treba biti kompetentan, odnosno učitelj:

- nudi različite načine uključivanja u rad razreda,

- ispred razreda postavlja znakove dobrodošlice i pisma zahvale članovima obitelji na njihovom doprinosu,
- postavlja mjesečne planove razrednih aktivnosti i projekata s mogućnostima za uključivanje roditelja,
- služi se nizom formalnih i neformalnih tehnika kako bi otkrila u čemu su roditelji stručni i koji su im interesi,
- anketnim ispitivanjima prikuplja podatke o načinima na koje bi se roditelji željeli uključiti i koristi te informacije kako bi im to doista omogućila,
- roditelje pita o njihovim ciljevima za svoju djecu, a zatim te ciljeve povezuje s razrednim aktivnostima,
- saznanja roditelja koristi u procjeni djetetovog razvoja i učenja,
- uključuje roditelje u planiranje i kreiranje okruženja za učenje u učionici i školi kako bi njihove vrijednosti i ciljevi bili uvaženi,
- redovito roditeljima daje pisane informacije o njihovoj djeci (putem učeničkih mapa, bilješki, instrumenata za procjenu učenika i sl.) pri čemu naglašava jake strane djeteta i roditelje moli za povratnu informaciju,
- na razrednom panou za roditelje redovito objavljuje informacije o događanjima u razredu, zahtjevima kurikuluma i dr.,
- komunikaciju s roditeljima prilagođava njihovom radnom vremenu, jeziku kojim govore kod kuće i drugim životnim okolnostima (e-mail, telefon, posjet kod kuće, poruke o napretku učenika i sl.),
- pomaže roditeljima doći do informacija koje se tiču roditeljstva,
- informacije dobivene od roditelja koristi za prilagodbu planova i dnevnih rutina kako bi zadovoljila djetetove potrebe u učenju. (Tankersley, Brajković i Handžar, 2012)

13. PROBLEMATIKA SURADNJE RODITELJA I UČITELJA

Miljević-Riđički i suradnici (2003) pišu da bi učitelji i roditelji trebali biti prirodni saveznici. I roditelj i učitelj žele djetetu dobro, žele da dijete bude sretno, zadovoljno i uspješno u školi. Oni bi trebali biti partneri koji ravnopravno rade na zajedničkom zadatku. No nažalost, umjesto da budu saveznici, neki roditelji i učitelji postaju neprijatelji. Umjesto na dobrobit djeteta oni svoju snagu i energiju troše na

međusobne svađe i optuživanja. Ponekad ni učitelj ni roditelj nisu svjesni uzroka koji su doveli do sukoba. Svjesnost o njima može pomoći u ostvarivanju boljeg kontakta

13.1. RAZLIČITA PERCEPCIJA ISTE STVARI

Učitelj može dijete opaziti kao divlje i nedisciplinirano, dok ga roditelji vide kao energično, spontano i društveno. Razlike u percepciji potencirane su i različitim uvjetima u kojima roditelj i učitelj vide dijete. Mirno i povučeno dijete u razredu, može biti otvoreno i brbljivo u sigurnosti svoje kuće. (Miljević-Riđički i suradnici, 2003)

13.2. OSJETLJIVOST NA OCJENE

To je posve razumljivo jer ako je dijete „loše“ to, na neki način, znači da su i roditelji loši i da nisu dobro obavili svoj zadatak. Neki roditelji se s takvom situacijom suočavaju konstruktivno i pokušavaju zajedno s učiteljem pomoći djetetu. Za druge roditelje to predstavlja veliki problem. Takvi roditelji rješavaju problem tako da optuže učitelja te svu krivnju prebace na njega, pri tome ga optužujući da nije objektivno sagledao situaciju. (Miljević-Riđički i suradnici, 2003)

13.3. RAZLIČITA ISKUSTVA RODITELJA I UČITELJA

Za neke roditelje je škola mjesto kamo im nije ugodno odlaziti. To se obično odnosi na manje obrazovane roditelje koji sami nisu uspjeli završiti školu pa, i kao odrasli, zaziru kako od škole, tako i od učitelja. Ako njihovo dijete ima neki problem skloni su kazati: „Učinite što mislite da je najbolje. Vi ste učitelj.“ Učitelju to može izgledati kao nedostatak brige za dijete, ili prebacivanje odgovornosti- no to može biti samo roditeljeva nesigurnost. Visokoobrazovani roditelji se pak ponekad podcjenjivački odnose prema učitelju jer misle da su stručniji i sposobniji od njega. (Miljević-Riđički i suradnici, 2003)

„...U svakom roditelju živi učenik – netko tko je i sam išao u školu, nekad uspješno, nekad neuspješno. Često se događa da se taj „učenik“ pojavi i danas kada roditelj razgovara s učiteljem svoga djeteta. Mnogi roditelji i danas ulaze u školu preplavljeni

starim osjećajima ljutnje i razočaranja. Osjećaju se loše – ne zbog toga što se danas događa njihovu djetetu, nego zbog onoga što se nekad događalo njima...“ (Miljević-Rički i suradnici, 2003)

14. OPHODENJE UČITELJA S ZAHTJEVNIM RODITELJIMA

Zahtjevni roditelji su oni koji u školu dolaze pokazati nezadovoljstvo i žaljenje na učiteljev rad ili na učiteljev odnos prema djetetu.

Autori knjige Psihologija obrazovanja, Vizek- Vidović, Vlahović- Štetić, Rijavec, Miljković, nude nekoliko savjeta o ophođenju učitelja prema roditelju. Pišu da je uvijek dobro obavijestiti ravnatelja o nastalom problemu, kako bi bio spreman na dolazak roditelja u školu, isto tako je važno naučiti slušati, prije bilo kakvog pokušaja obrane od napada roditelja, vrlo važno je najprije roditelja saslušati do kraja, a onda iznijeti svoje mišljenje. Jedan, isto tako bitan savjet jest, da prije razgovora s roditeljem, dobro promislimo o riječima i načinu na koji ćemo roditelju pristupiti, a najbitnije je situacije rješavati mirno i ne uvlačiti se u prepirku.

14.1. Primjeri zahtjevnih roditelja

Roditelj malog genija

Dijete ovakva roditelja obično je prosječno i prilično nervozno. No za roditelja ne dolazi u obzir ništa osim odličnog uspjeha. Tjera dijete da stalno uči, a učitelja uvjerava koliko je sretan što ima u razredu takva učenika. Ne postiže li dijete očekivani uspjeh, uvijek je kriv roditelj.

Sveznalica

Stalno ispituje učitelja o njegovu načinu poučavanja, daje prijedloge i sve zna bolje. Učitelj bi mu najradije prepustio razred i otišao kući!

Tužibaba

Dijete ovakva roditelja obično je problematično. No roditelj nikad ne dolazi na roditeljske sastanke, niti reagira na poruke učitelja. A onda učitelj jednog dana dozna kako se žalio ravnatelju da on ima nešto protiv njegova djeteta.

Agresivac

Kada dijete učini nešto problematično i roditelj bude obaviješten o tome, razrednik obično požali što ga je uopće obavijestio. Roditelj bijesan dojuri u školu, ne želi razgovarati o problemu i teško ga je spriječiti da na licu mjesta ne istuče dijete.

Pacijent

Dijete ima problema, ali roditelj ne želi razgovarati o tome. Želi razgovarati o svojim problemima, što mu se sve loše dogodilo i kako mu je u životu teško. Dakako, svi su ti problemi teški i nerješivi, a on velika žrtva. Želi da mu učitelj bude besplatni psihoterapeut.

Gnjavator

Dijete nema nikakvih problema u školi, ali ih roditelj izmišlja i od muhe pravi slona. Čini mu se da djetetu treba dopunska nastava, da mu način rada ne odgovara, da u zadnje vrijeme pokazuje manje zanimanje za matematiku. (Vizek – Vidović, 2014)

15. EDUKACIJA UČITELJA ZA SURADNJU S RODITELJIMA

Obrazovanjem i usavršavanjem učitelja za rad s roditeljima znatno će se poboljšati partnerstvo roditelja i učitelja te će se odraziti na znatno veći i bolji uspjeh djeteta u odgojno- obrazovnom procesu.

Programski sadržaji osposobljavanja učitelja za rad s roditeljima, mogli bi se uvjetno podijeliti u dvije temeljne cjeline:

1. metodički sadržaji: sadržaji vezani uz organizaciju i ostvarivanje djelotvorne suradnje s roditeljima (npr. Principi rada s roditeljima, oblici i sadržaji suradnje obitelji i škole, organizacija roditeljskog sastanka, dinamika grupnog rada, kultura komuniciranja, socijalna percepcija, ponašanje u konfliktnim i frustrirajućim situacijama, zašto dolazi do sukoba među ljudima i kako ih izbjeći)

2. edukacijski sadržaji: sadržaji vezani uz neposredno, praktično, unapređivanje roditeljske funkcije i pedagoške kulture općenito. (Vizek – Vidović, 2014)

Psihoedukacijski pristup (Vizek – Vidović, 2014) nastoji osposobiti učitelje za razumijevanje i adekvatnu primjenu novih stavova, vještina i obrazaca ponašanja u svakodnevnom životu, a koji će im omogućiti sprečavanje aktualnih, ali i budućih sukoba, odnosno uspješno sučeljavanje s problemima.

16. ISTRAŽIVANJE

Partnerstvo roditelja i učitelja pa tako i suradnja obitelji i škole od iznimne je važnosti još od samih početaka školovanja pa tako i danas. Kako se vremena mijenjaju dolazi do raznih promjena u svim društvenim, znanstvenim pa tako i u odgojno-obrazovnim područjima. Uvođenje informacijsko komunikacijske tehnologije bitno je utjecalo na partnerstvo roditelja i učitelja.

Polazište našeg istraživanja bilo je što učitelji i stručni suradnici misle o partnerstvu obitelji, odnosno roditelja i škole i samog učitelja te na koji način poboljšati isto.

Istraživanje je provedeno među učiteljima razredne nastave, učiteljima predmetne nastave te među stručnim suradnicima u Puli, Koprivnici i Lepoglavi.

16.1. Cilj i zadaci istraživanja

Cilj istraživanja bio je ispitati stavove učitelja predmetne i razredne nastave te stručnih suradnika o partnerstvu roditelja i učitelja. U skladu s time definirali smo i sljedeće zadatke istraživanja:

- utvrditi stavove učitelja razredne i predmetne nastave i stručnih suradnika o partnerstvu roditelja i učitelja,
- utvrditi stavove učitelje razredne i predmetne nastave i stručnih suradnika o preprekama u postizanju kvalitetnih odnosa.

16.2. Instrument i sudionici istraživanja

U svrhu istraživanja izrađen je upitnik kojim su ispitani stavovi učitelja razredne i predmetne nastave te stručnih suradnika u Puli, Koprivnici i Lepoglavi.

Upitnik je sadržavao 6 pitanja. Prva 3 pitanja vezana su uz nezavisne varijable. Nezavisne varijable bile su spol, godine radnog staža u odgojno-obrazovnim ustanovama te stručna kvalifikacija. Preostala tri pitanja bila su vezana uz zavisne varijable „stavovi o partnerstvu roditelja i učitelja“ i „prepreke u postizanju kvalitetnih odnosa“. Koristili smo Likertovu skalu od pet stupnjeva (od 1 = uopće se

ne slažem do 5 = u potpunosti se slažem) prilagođenu potrebama ovog istraživanja. Istraživanje je provedeno među 106 učitelja razredne i predmetne nastave i stručnih suradnika.

Sudionici istraživanja podijeljeni su prema spolu gdje je obuhvaćeno 10,4% sudionika muškog spola i 89,6% sudionika ženskog spola (Tablica 1.) Rezultati pokazuju znatno veći udio ženskog spola što, zapravo, upućuje na činjenicu da je ovaj poziv i dalje u velikoj mjeri feminiziran. Iz rezultata također možemo vidjeti lagani porast muškog spola u ovom zanimanju.

Tablica 1. *Učitelji razredne i predmetne nastave i stručni suradnici prema spolu.*

Spol	f	%
Muški	11	10,4
Ženski	95	89,6

Također, sudionike istraživanja podijelili smo u pet skupina prema godinama staža: do 5 godina radnog staža 12,3% ispitanika, od 5 do 15 godina radnog staža 35,8% ispitanika, od 15 do 25 godina radnog staža 26,4% ispitanika te više od 35 godina radnog staža 4,7% ispitanika (Tablica 2.).

Tablica 2. *Učitelji razredne i predmetne nastave i stručni suradnici prema godinama radnog staža.*

Godine radnog staža	f	%
do 5	13	12,3
5 – 15	38	35,8
15 – 25	28	26,4
25 – 35	22	20,8
više od 35	5	4,7

Ukupno	106	100
---------------	-----	-----

Također smo ispitali stručnu kvalifikaciju ispitanika gdje smo obuhvatili razrednu nastavu 36,8%, predmetnu nastavu 48,1%, stručne suradnike 8,5% te učitelje razredne i predmetne nastave 6,6% (Tablica 3.)

Tablica 3. *Stručna kvalifikacija ispitanika.*

Kvalifikacija	f	%
Razredna nastava	39	36,8
Predmetna nastava	51	48,1
Stručni suradnik	9	8,5
Razredna i predmetna nastava	7	6,6
Ukupno	106	100

16.3. Rezultati i rasprava

Istraživanje je provedeno s učiteljima razredne i predmetne nastave te stručnim suradnicima u Puli, Koprivnici i Lepoglavi. Svrha ovog istraživanja bila je ispitati stavove ispitanika o suradnji/partnerstvu škole i obitelji, odnosno roditelja i učitelja. Rezultate ćemo grupirati u dvije osnovne skupine: prva skupina rezultata odnosit će se na rangiranje za uspostavu kvalitetnih odnosa obitelji i škole, a druga skupina obuhvaćat će stavove o samoj suradnji/partnerstvu obitelji (roditelja) i škole (učitelja). Prikazat ćemo rezultate za svaku od ponuđenih čestica po skupinama te tako analizirati stavove učitelja razredne i predmetne nastave te stručnih suradnika. Za svaku česticu postoje dvije tablice: jedna tablica obuhvaća frekvenciju odgovora (f) i postotak odgovora (%), dok druga tablica prikazuje deskriptivne statističke rezultate, aritmetičku sredinu (χ) i standardnu devijaciju (σ).

Dakle, prva skupina namijenjena je rangiranju prepreka za uspostavu kvalitetnih odnosa obitelji i škole obuhvaća sljedeće čestice:

- Nezainteresiranost učitelja ili obitelji.
- Negativan stav škole prema obitelji ili obitelji prema školi.

- Nedostatak vremena.
- Prebacivanje odgovornosti.
- Nedovoljna i/ili loša komunikacija.

Sljedeća skupina odnosi se na stavove ispitanika o partnerstvu učitelja i roditelja, a obuhvaća čestice:

- Roditelji se uključuju u organizaciju i planiranje izleta.
- Obitelji (roditelji) se uključuju u održavanje radionica/predavanja učenicima, učiteljima i/ili stručnim suradnicima.
- Stav roditelja prema učitelju utječe na stav učenika prema učitelju.
- S roditeljima (obitelji) mogu otvoreno razgovarati o djetetu.
- Odmah kontaktiram roditelje (obitelj) kad se pojavi problem s djetetom.
- Smatram da će e-dnevnik pomoći u suradnji učitelja i obitelji (roditelja).
- Roditelji dolaze zadovoljni na roditeljske sastanke.
- Roditelji dolaze zadovoljni na individualne sastanke.
- Kad dođe do problema roditelj vjeruje svom djetetu.
- Roditelji su me uvijek spremni saslušati.
- U kontaktu sam s roditeljima pri rješavanju različitih problema.
- Cijenim mišljenja roditelja o temama koje se tiču djeteta.
- Roditelji uvažavaju moje mišljenje.

Za drugu skupinu prikazat ćemo i objasniti dobivene rezultate za svaku od navedenih čestica.

Kod tvrdnje *Obitelji (roditelji) se uključuju u organizaciju i planiranje izleta* najveći broj ispitanika 46,2% odlučilo se za odgovor „slažem se“, 21,7% se „u potpunosti slaže“, a čak njih 19,8% je neodlučno (Tablica 4). Izračunata je aritmetička sredina koja iznosi 3,75 i standardnu devijaciju koja iznosi 0,97.

Tablica 4. *Obitelji (roditelji) se uključuju u organizaciju i planiranje izleta.*

Čestica		Učitelji i stručni suradnici	χ	σ
1	f	2	3,75	0,97
	%	1,9		
2	f	11		
	%	10,4		
3	f	21		
	%	19,8		
4	f	49		
	%	46,2		
5	f	23		
	%	21,7		

Kod tvrdnje *Obitelji (roditelji) se uključuju u održavanje radionica/predavanja* možemo vidjeti razlike u odgovorima. 31,1% ispitanika odlučilo se za odgovor „slažem se“, 29,2% ostalo je neodlučno, a njih 24,5% se „ne slaže“ s ovom tvrdnjom (Tablica 5). Izračunata je aritmetička sredina koja iznosi 3,17 i standardna devijacija 1,06.(Tablica 6).

Tablica 5. *Obitelji (roditelji) se uključuju u održavanje radionica/predavanja učenicima, učiteljima i/ili stručnim suradnicima.*

Čestica		Učitelji i stručni suradnici
1	f	5
	%	4,7
2	f	26
	%	24,5
3	f	31
	%	29,2
4	f	33
	%	31,1
5	f	11
	%	10,4

Tablica 6. *Rezultati deskriptivnih statističkih pokazatelja (Obitelji (roditelji) se uključuju u održavanje radionica/predavanja učenicima, učiteljima i/ili stručnim suradnicima.)*

Ispitanici	χ	σ
Učitelji	3,17	1,06

Najveći broj ispitanika kod tvrdnje „Stav roditelja prema učitelju utječe na stav učenika prema učitelju.“ odlučilo se za odgovor „u potpunosti se slažem“ s čak 60,4%. 34% ispitanika također je slično odgovorilo odgovorom „slažem se“ (Tablica 7). Gledajući standardnu devijaciju koja iznosi 0,67 možemo potvrditi kako velik broj ispitanika dijeli isto mišljenje kod ove tvrdnje (Tablica 8).

Tablica 7. *Stav roditelja prema učitelju utječe na stav učenika prema učitelju.*

Čestica		Učitelji i stručni suradnici
1	f	1
	%	0,9
2	f	-
	%	-
3	f	5
	%	4,7
4	f	36
	%	34,0
5	f	64
	%	60,4

Tablica 8. *Rezultati deskriptivnih statističkih pokazatelja (Stav roditelja prema učitelju utječe na stav učenika prema učitelju.).*

Ispitanici	χ	σ
Učitelji	4,52	0,67

Tvrđnja „S roditeljima (obitelji) mogu otvoreno razgovarati o djetetu.“ pokazuje kako se velik broj ispitanika slaže s ovom tvrdnjom što potvrđuje standardna devijacija koja iznosi 0,74 (Tablica 10). 50,9% ispitanika odgovorilo je „slažem se“, 26,4% „u potpunosti se slažem“, ali čak 20,8% ispitanika ostalo neodlučno (Tablica 9).

Tablica 9. S roditeljima (obitelji) mogu otvoreno razgovarati o djetetu.

Čestica		Učitelji i stručni suradnici
1	f	-
	%	-
2	f	2
	%	1,9
3	f	22
	%	20,8
4	f	54
	%	50,9
5	f	28
	%	26,4

Tablica 10. Rezultati deskriptivnih statističkih pokazatelja (S roditeljima (obitelji) mogu otvoreno razgovarati o djetetu.).

Ispitanici	χ	σ
Učitelji	4,01	0,74

Kod tvrdnje „Odmah kontaktiram roditelje (obitelj) kad se pojavi problem s djetetom.“ najveći broj ispitanika odlučio se za odgovor „u potpunosti se slažem“ 52,8%, a slijedi ga odgovor „slažem se“ sa visokih 38,7% (Tablica 11). Ujednačenost u odgovorima potvrđuje nam standardna devijacija s 0,67 te armetička sredina s 4,43 (Tablica 12).

Tablica 11. *Odmah kontaktiram roditelje (obitelj) kad se pojavi problem s djetetom.*

Čestica	Učitelji i stručni suradnici	
	1	f
	%	-
2	f	1
	%	0,9
3	f	8
	%	7,5
4	f	41
	%	38,7
5	f	56
	%	52,8

Tablica 12. *Rezultati deskriptivnih statističkih pokazatelja („Odmah kontaktiram roditelje (obitelj) kad se pojavi problem s djetetom.“).*

Ispitanici	χ	σ
Učitelji	4,43	0,67

U tablici tvrdnje „Smatram da će e-dnevnik pomoći u suradnji učitelja i obitelji (roditelja)“ odgovori su različiti. Najveći broj ispitanika odgovorio je „slažem se“ 48,1%, 20,8% ih se „u potpunosti slaže“, 17,9% ih je neodlučno. S time da dvoje ispitanika nije ponudilo odgovor na ovu tvrdnju. Raznolikost odgovora potvrđuju aritmetička sredina koja iznosi 3,76, te standardna devijacija koja iznosi 0,97 (Tablica 14).

Raznolikost odgovora posljedica je nekorištenja e-dnevnika u svim školama Republike Hrvatske, odnosno sve škole još uvijek nisu u mogućnosti imati i koristiti e-dnevnik i samim tim nisu upoznate s prednostima e-dnevnika.

Tablica 13. *Smatram da će e-dnevnik pomoći u suradnji učitelja i obitelji (roditelja).*

Čestica		Učitelji i stručni suradnici
1	f	3
	%	2,8
2	f	9
	%	8,5
3	f	19
	%	17,9
4	f	51
	%	48,1
5	f	22
	%	20,8

Tablica 14. *Rezultati deskriptivnih statističkih pokazatelja („Smatram da će e-dnevnik pomoći u suradnji učitelja i obitelji (roditelja).“).*

Ispitanici	χ	σ
Učitelji	3,76	0,97

Tvrđnja „Roditelji dolaze zadovoljni na roditeljske sastanke.“ pokazuje da velik broj ispitanika 48,1% „se slaže“ s ovom tvrdnjom, a 37,7% ispitanika je „neodlučno“ (Tablica 15). Na ovu tvrdnju jedan ispitanik nije ponudio odgovor. Deskriptivni statistički pokazatelji ukazuju da je standardna devijacija 0,72, aritmetička sredina 3,55 (Tablica 16).

Tablica 15. *Roditelji dolaze zadovoljni na roditeljske sastanke.*

Čestica		Učitelji i stručni suradnici
	1	f
%		-
2	f	7
	%	6,6
3	f	40
	%	37,7
4	f	51
	%	48,1
5	f	7
	%	6,6

Tablica 16. *Rezultati deskriptivnih statističkih pokazatelja („Roditelji dolaze zadovoljni na roditeljske sastanke.“).*

Ispitanici	χ	σ
Učitelji	3,55	0,72

Tvrdnja „Roditelji dolaze zadovoljni na individualne sastanke.“ slična je prethodnoj. Najveći broj ispitanika odlučio se za odgovor „slažem se“ s 50,9%, no njih čak 35,8% je neodlučno (Tablica 17). Standardna devijacija nam je 0,70 (Tablica 18). Kako je standardna devijacija niska znači da imamo veliku pouzdanost u dobivene rezultate.

Tablica 17. *Roditelji dolaze zadovoljni na individualne sastanke.*

Čestica		Učitelji i stručni suradnici
	1	f
%		-
2	f	7
	%	6,6
3	f	38
	%	35,8
4	f	54
	%	50,9
5	f	6

	%	5,7
--	---	-----

Tablica 18. *Rezultati deskriptivnih statističkih pokazatelja („Roditelji dolaze zadovoljni na individualne sastanke.“).*

Ispitanici	χ	σ
Učitelji	3,56	0,70

Tvrđnja „Kad dođe do problema roditelj vjeruje svom djetetu“ pokazuje kako se najveći broj ispitanika 50,9% slaže s ovom tvrdnjom, no opet njih 34,9% ostalo je neodlučno (Tablica 19). Što se tiče aritmetičke sredine, ona iznosi 3,65, a standardna devijacija 0,71 po kojoj bi mogli zaključiti kako su rezultati pokazali da ispitanici dijele slična mišljenja (Tablica 20).

Tablica 19. *Kad dođe do problema roditelj vjeruje svom djetetu.*

Čestica		Učitelji i stručni suradnici
1	f	-
	%	-
2	f	5
	%	4,7
3	f	37
	%	34,9
4	f	54
	%	50,9
5	f	10
	%	9,4

Tablica 20. *Rezultati deskriptivnih statističkih pokazatelja („Kad dođe do problema roditelj vjeruje svom djetetu.“).*

Ispitanici	χ	σ
Učitelji	3,65	0,71

Standardna devijacija tvrdnje „Roditelji su me uvijek spremni saslušati.“ iznosi 0,69 što znači da su nam rezultati vjerodostojni (Tablica 22.). Promatrajući tablicu broj 21 možemo vidjeti kako je velik broj ispitanika 56,6% odgovorio „slažem se“, a njih 29,2% odgovorio „neodlučan/na“. Također, napomenuli bi kako jedan ispitanik nije ponudio odgovor na ovu tvrdnju.

Tablica 21. *Roditelji su me uvijek spremni saslušati.*

Čestica	Učitelji i stručni suradnici	
	1	f
	%	-
2	f	5
	%	4,7
3	f	31
	%	29,2
4	f	60
	%	56,6
5	f	9
	%	8,5

Tablica 22. *Rezultati deskriptivnih statističkih pokazatelja („Roditelji su me uvijek spremni saslušati.“).*

Ispitanici	χ	σ
Učitelji	3,69	0,69

Tvrdnja „U kontaktu sam s roditeljima pri rješavanju različitih problema.“ pokazuje kako ispitanici dijele ista mišljenja što možemo vidjeti po dobivenim rezultatima u tablici 23. 63,2% ispitanika slaže se s ovom tvrdnjom te njih 29,2% se „u potpunosti slaže“ s ovom tvrdnjom. Samo 6,6% ispitanika ostalo je neodlučno kod ove tvrdnje. Po standardnoj devijaciji 0,59 možemo zaključiti da ispitanici dijele isto mišljenje u vezi s ovom tvrdnjom (Tablica 24).

Tablica 23. U kontaktu sam s roditeljima pri rješavanju različitih problema.

Čestica		Učitelji i stručni suradnici
1	f	-
	%	-
2	f	7
	%	0,9
3	f	7
	%	6,6
4	f	67
	%	63,2
5	f	31
	%	29,2

Tablica 24. Rezultati deskriptivnih statističkih pokazatelja („U kontaktu sam s roditeljima pri rješavanju različitih problema.“)

Ispitanici	χ	σ
Učitelji	4,20	0,59

Također, ispitanici i kod ove tvrdnje dijele svoje mišljenja. Promatrajući tablicu 25. vidimo kako se velik broj, njih 50,9%, slaže i njih 38,7% „u potpunosti slaže“ s navedenom tvrdnjom. Potvrdu rezultata tablice možemo vidjeti kroz standardnu devijaciju koja iznosi 0,64 (Tablica 26).

Tablica 25. Cijenim mišljenja roditelja o temama koje se tiču djeteta.

Čestica		Učitelji i stručni suradnici
1	f	-
	%	-
2	f	-
	%	-
3	f	11
	%	10,4
4	f	4
	%	50,9
5	f	41

	%	38,7
--	---	------

Tablica 26. *Rezultati deskriptivnih statističkih pokazatelja („Cijenim mišljenja roditelja o temama koje se tiču djeteta.“).*

Ispitanici	χ	σ
Učitelji	4,28	0,64

Zadnja tvrdnja „Roditelji uvažavaju moje mišljenje.“ nam pokazuje najuvjerljivije rezultate do sad gdje se njih 75,5% odlučilo za odgovor „slažem se“, njih 16% za „neodlučan/na“, 7,5% za „u potpunosti se slažem“ te samo jedan odgovorio je „ne slažem se“ (Tablica 27). To nam potvrđuje i standardna devijacija koja iznosi 0,51 (Tablica 28).

Tablica 27. *Roditelji uvažavaju moje mišljenje.*

Čestica		Učitelji i stručni suradnici
	1	f
	%	-
2	f	1
	%	0,9
3	f	17
	%	16,0
4	f	80
	%	75,5
5	f	8
	%	7,5

Tablica 28. *Rezultati deskriptivnih statističkih pokazatelja („Roditelji uvažavaju moje mišljenje.“).*

Ispitanici	χ	σ
Učitelji	3,89	0,51

16.4. Zaključak istraživanja

Na kraju ovog istraživanja ne možemo zaključiti i reći kako je ovo prikaz realnog stanja suradnje/partnerstva obitelji (roditelja) i škole (učitelja) iz tog razloga što je mali broj ispitanika i oni su kroz različite tvrdnje i dalje ostali neodlučni. Također, kod velikog broja tvrdnji, mišljenja su se uvelike razlikovala, stoga samo možemo zaključiti i reći kako je većini bitno dobro partnerstvo roditelja i učitelja te kako roditelji još uvijek u većini slučajeva cijene mišljenje učitelja i stručnih suradnika, ali obrnuto.

Možemo zaključiti kako bi se unapređenjem ovih načina partnerstva obitelji roditelja i učitelja znatno poboljšala te bi bolje i kompaktnije funkcionirala s ciljem postizanja najboljeg za dijete, odnosno učenika.

17. ZAKLJUČAK

Kako bi odgoj i obrazovanje bili što efikasniji i potpuniji, partnerstvo roditelja i učitelja vrlo je bitan čimbenik u postizanju dobrih rezultata. Partnerstvo roditelja i učitelja bitno je od samih početaka školstva, što možemo zaključiti proučavajući razne knjige, članke i provedena istraživanja na tu temu. Vrlo je važno imati otvoren odnos s roditeljima, a isto tako vrijedi i za roditelje prema učitelju. Tako se postiže učinkovitost u radu s djetetom te se time dobije uvid u cjeloviti razvoj djeteta, u intelektualnom, ali i emocionalnom pogledu.

Odgojno-obrazovni proces napreduje, doživljava razne promjene, koje pomažu u ostvarivanju što kvalitetnijeg i sadržajnijeg nastavnog rada. Učitelji se svakodnevno suočavaju s raznim promjenama koje se uvode kako bi bili u koraku s vremenom koje donosi mnoštvo novih ideja i pristupa.

Partnerstvo roditelja i učitelja ključno je za uspješno funkcioniranje djeteta pa je bitno da je komunikacija otvorena i obostrana, sve za dobrobit djeteta.

Provedenim istraživanjem došli smo do zaključka kako svi učitelji razredne i predmetne nastave, ali i stručni suradnici smatraju kako je partnerstvo vrlo važno jer se zbog uspješne komunikacije dobiva uvid u djetetovo cjelovito stanje, što je od velike pomoći svakom učitelju, pa tako i stručnom suradniku. Ispitanici su dali različite odgovore po kojima možemo zaključiti da su uzrok različiti uvjeti rada, godine staža te neki drugi faktori koji su donijeli takve rezultate. Ono što je svima zajedničko, jest pridavanje važnosti partnerstvu roditelja i učitelja.

Od samih početaka pa tako i danas, partnerstvo roditelja i učitelja jedan je od bitnih čimbenika koji utječe na djetetovo sazrijevanje u svakom pogledu.

18. LITERATURA

1. Basariček, S. (1869.), Uzgoj posluha, Napredak, x:18-19, 273-277, 289-294
2. Juul, J. (2002.), Razgovori s obiteljima: perspektive i procesi, Alinea, Zagreb
3. Ljubetić, M. (2007.), Biti kompetentan roditelj, Mali profesor, Zagreb
4. Miljević-Riđički, R., Miljković, D., Pavličević-Franić, D., Rijavec, M., Vizek-Vidović, V., Vlahović-Štetić, V., Zarevski, P. (2003.), Učitelji za učitelje – primjeri provedbe načela Aktivne/efikasne škole, IEP, Zagreb
5. Rađenović, A., Smiljanić, M., (2007), Priručnik za razrednike, Alinea, Zagreb
6. Rosić, V. (2005.), Odgoj, obitelj, škola, ŽAGAR, Rijeka
7. Stevanović, M., Ajanović, Dž., (1997), Školska pedagogija, Tonimir, Varaždinske Toplice
8. Tankersley, D., Brajković, S., Handžar, S., (2012), Koraci prema kvalitetnoj praksi; Priručnik za profesionalni razvoj učitelja razredne nastave, Korak po korak, Zagreb
9. Vizek- Vidović, V., Vlahović- Štetić, V., Rijavec, M., Miljković, D., (2014), Psihologija obrazovanja, IEP-VERN, Zagreb

MREŽNE STRANICE

1. <http://www.poslovnih.hr/after5/odgoj-djece-najtezi-posao-modernog-doba-170258>, Preuzeto: 10.8.2016.
2. <http://www.istrazime.com/skolska-psihologija/suradnja-ucitelja-i-roditelja/> , Preuzeto: 16.8.2016.
3. A. Kosić: Roditelji i nastavnici – partneri u unapređivanju odgojno-obrazovnog procesa... Život i škola, br. 22 (2/2009.), god. 55., str. 227- 234. , Preuzeto: 16.8.2016.
4. Maleš, D. Od nijeme potpore do partnerstva između obitelji i škole. // Društvena istraživanja. 5(1996), 1(21) ; str. 75-88, Preuzeto: 28.9.2016.
5. Škutor, M. (2014), Partnerstvo škole i obitelji – temelj dječjeg uspjeha UDK: 37.018 Pregledni članak, Preuzeto: 28.9.2016.
6. Tavas, D., Bilač, S. (2011), School websites: A possibility of cooperation with parents?; Metodčki obzori: časopis za odgojno-obrazovnu teoriju i praksu, Vol.6; 2 No., Preuzeto: 7.10.2016.

4. Molimo Vas da procijenite Vaše (ne) slaganje sa niže navedenim tvrdnjama, stavljanjem znaka „x“ u odgovarajući „kvadratić“.

	Tvrdnje	Uopće se ne slažem	Ne slažem se	Neodlučan/ na	Slažem se	Potpuno se slažem
1.	Obitelji (roditelji) se uključuju u organizaciju i planiranje izleta.					
2.	Obitelji (roditelji) se uključuju u održavanje radionica/predavanja učenicima, učiteljima i/ili stručnim suradnicima.					
3.	Stav roditelja prema učitelju utječe na stav učenika prema učitelju.					
4.	S roditeljima (obitelji) mogu otvoreno razgovarati o djetetu.					
5.	Odmah kontaktiram roditelje (obitelj) kad se pojavi problem s djetetom.					
6.	Smatram da će e-dnevnik pomoći u suradnji učitelja i obitelji (roditelja)					
7.	Roditelji dolaze zadovoljni na roditeljske sastanke.					
8.	Roditelji dolaze zadovoljni na individualne sastanke.					
9.	Kad dođe do problema roditelj vjeruje svom djetetu.					
10.	Roditelji su me uvijek spremni saslušati					
11.	U kontaktu sam s roditeljima pri rješavanju različitih problema.					
12.	Cijenim mišljenja roditelja o temama koje se tiču djeteta.					
13.	Roditelji uvažavaju moje mišljenje.					

Popis tablica:

Tablica 1. Učitelji razredne i predmetne nastave i stručni suradnici prema spolu

Tablica 2. Učitelji razredne i predmetne nastave i stručni suradnici prema godinama radnog staža

Tablica 3. Stručna kvalifikacija ispitanika

Tablica 4. Obitelji (roditelji) se uključuju u organizaciju i planiranje izleta i rezultati deskriptivnih statističkih pokazatelja (Obitelji (roditelji) se uključuju u organizaciju i planiranje izleta.)

Tablica 5. Obitelji (roditelji) se uključuju u održavanje radionica/predavanja učenicima, učiteljima i/ili stručnim suradnicima.

Tablica 6. Rezultati deskriptivnih statističkih pokazatelja (Obitelji (roditelji) se uključuju u održavanje radionica/predavanja učenicima, učiteljima i/ili stručnim suradnicima.)

Tablica 7. Stav roditelja prema učitelju utječe na stav učenika prema učitelju.

Tablica 8. Rezultati deskriptivnih statističkih pokazatelja (Stav roditelja prema učitelju utječe na stav učenika prema učitelju.)

Tablica 9. S roditeljima (obitelji) mogu otvoreno razgovarati o djetetu.

Tablica 10. Rezultati deskriptivnih statističkih pokazatelja (S roditeljima (obitelji) mogu otvoreno razgovarati o djetetu.)

Tablica 11. Odmah kontaktiram roditelje (obitelj) kad se pojavi problem s djetetom.

Tablica 12. Rezultati deskriptivnih statističkih pokazatelja (Odmah kontaktiram roditelje (obitelj) kad se pojavi problem s djetetom.)

Tablica 13. Smatram da će e-dnevnik pomoći u suradnji učitelja i obitelji (roditelja)

Tablica 14. Rezultati deskriptivnih statističkih pokazatelja (Smatram da će e-dnevnik pomoći u suradnji učitelja i obitelji (roditelja))

Tablica 15. Roditelji dolaze zadovoljni na roditeljske sastanke.

Tablica 16. Rezultati deskriptivnih statističkih pokazatelja (Roditelji dolaze zadovoljni na roditeljske sastanke.)

Tablica 17. Roditelji dolaze zadovoljni na individualne sastanke.

Tablica 18. Rezultati deskriptivnih statističkih pokazatelja (Roditelji dolaze zadovoljni na individualne sastanke.)

Tablica 19. Kad dođe do problema roditelj vjeruje svom djetetu.

Tablica 20. Rezultati deskriptivnih statističkih pokazatelja (Kad dođe do problema roditelj vjeruje svom djetetu.)

Tablica 21. Roditelji su me uvijek spremni saslušati

Tablica 22. Rezultati deskriptivnih statističkih pokazatelja (Roditelji su me uvijek spremni saslušati)

Tablica 23. U kontaktu sam s roditeljima pri rješavanju različitih problema.

Tablica 24. Rezultati deskriptivnih statističkih pokazatelja (U kontaktu sam s roditeljima pri rješavanju različitih problema.)

Tablica 25. Cijenim mišljenja roditelja o temama koje se tiču djeteta.

Tablica 26. Rezultati deskriptivnih statističkih pokazatelja (Cijenim mišljenja roditelja o temama koje se tiču djeteta.)

Tablica 27. Roditelji uvažavaju moje mišljenje.

Tablica 28. Rezultati deskriptivnih statističkih pokazatelja (Roditelji uvažavaju moje mišljenje.)

SAŽETAK

Partnerstvo roditelja i učitelja jedna je od najbitnijih suradnja u kojoj je dijete posrednik. Važnost suradnje između roditelja i učitelja očituje se kroz djetetov obrazovni i odgojni uspjeh. O partnerstvu te njegovoj važnosti pisalo se još u samim počecima školstva i obrazovnog procesa, a nekoliko desetljeća unazad mnogi stručnjaci, pedagozi i znanstvenici provode razna teorijska i empirijska istraživanja kako bi imali uvid u postojanje partnerstva roditelja i učitelja. Kako se mijenjaju vremena, tako se mijenjaju i ostale stvari vezane uz odgojno obrazovni rad. Razvoj tehnologije te njezino korištenje uvelike je promijenilo svijet pa se tako i uvuklo u samo školstvo, što je utjecalo na partnerstvo roditelja i učitelja s nekim pozitivnim, ali i negativnim promjenama. Na temelju provedenog istraživanja putem ankete, došlo se do zanimljivih rezultata s kojima je provjereno trenutno stanje, u nekoliko škola na području Pule, Koprivnice i Lepoglave, što se tiče partnerstva roditelja i učitelja.

Ključne riječi: partnerstvo, istraživanje, obrazovni rad

ABSTRACT

The partnership of parents and teachers is one of the most important cooperation in which the child is a mediator. The importance of partnership between parents and teachers is seen through a child's education and educational success. About partnership and its importance was written at the very beginning of education and the learning process, and a few decades ago many experts, educators and researchers conducted a variety of theoretical and empirical research in order to have an insight into the existence of partnership between parents and teachers. How times change, so do the other things related to the educational process. The development of technology and its use has greatly changed the world, however, and got into the education, which contributed to a partnership of parents and teachers with some positive but also negative changes. There are some interesting results that the research carried out with which is verified the current status, in several schools in the Pula, Koprivnica and Lepoglava, regarding the partnership of parents and teachers.

Key words: partnership, research, educational process